

ОСОБЕННОСТИ ПОВЕДЕНИЯ МОЛОДНЯКА ОВЕЦ ПРИ ЧИСТОПОРОДНОМ РАЗВЕДЕНИИ И СКРЕЩИВАНИИ

А.Ч. Гаглоев, доцент, ФГБОУ ВПО «Мичуринский государственный аграрный университет»
А.Н. Негреева, профессор, ФГБОУ ВПО «Мичуринский государственный аграрный университет»
Д.А. Фролов, ФГБОУ ВПО «Мичуринский государственный аграрный университет»

В статье представлены материалы этологических исследований поведения ягнят, полученных от разных внутривидовых типов овцематок породы прекос при чистопородном разведении и скрещивании с производителями эдильбаевской и казахской курдючной пород.

Ключевые слова: внутривидовый тип, поведение, индекс функциональной активности, тип поведения.

В многочисленных исследованиях отечественных и зарубежных авторов установлена тесная взаимосвязь характера поведения с типом конституции животных, в том числе и овец, и характером их продуктивности. Поэтому изучение особенностей поведения молодняка овец имеет практическое и научное значение. Учитывая, что в последние годы для повышения мясной продуктивности тонкорунных овец используют производителей мясосального типа грубошерстного направления была поставлена задача изучить особенности поведения у молодняка овец при чистопородном разведении породы прекос и скрещивании маток прекос с производителями эдильбаевской и казахской курдючной пород.

С этой целью был проведен научно-хозяйственный опыт по сравнительному выращиванию ягнят трех опытных групп в КФХ Алихановой Х.А. Мичуринского района Тамбовской области. В первой группе находился чистопородный молодняк породы прекос, полученный от маток разных внутривидовых типов: шерстномясного (ШМ) и мясошерстного (МШ); во второй от скрещивания маток этих типов с эдильбаевскими баранами, а в третьей – с казахскими курдючными. Условия содержания и кормления животных всех опытных групп и подгрупп были оптимальными и идентичными. Этологические наблюдения проводили по методу индивидуального хронометража по методике ВНИИРГЖа. Контроль, за поведением молодняка овец проводили в шести ме-

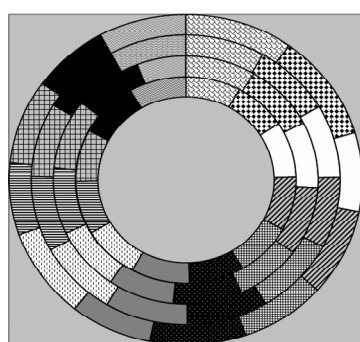
сячном возрасте. Тип поведения устанавливали по методике Д.К. Беляева и В.М. Мартыновой (1973г.), согласно которой выделяли три типа поведения животных.

Первый (сильный) поведенческий тип. Животные, войдя в загон, быстро подходили к кормушке и поедали корм. Обычно овцы данного типа не отходили от кормушки в течение 12-15 минут испытания, а если отходили, то быстро возвращались на свое мест. После удаления из загона овцы стремились вновь проникнуть в него и добраться до корма.

Второй (замедленный) поведенческий тип. Овцы сразу подбегали к кормушке, но при подходе экспериментатора быстро отбегали и больше к ней не возвращались. Они наблюдали за экспериментатором: если он удалялся, то животные стремились к кормушке.

Третий (слабый) тип. К кормушке животные не подходили, стояли в дальней части загона, разглядывая экспериментатора, иногда они подбегали к кормушке хватали корм и мгновенно убегали. Если экспериментатор отходил от кормушки, овцы спустя некоторое время подбегали к ней. В поведении животных этого типа доминирует осторожность, готовность к бегству, стремление уйти из загона.

Показатели индексов функциональной активности, полученные в этологических наблюдениях приведены на рисунке 1.

- 1 Б МШ
- 1 Б ШМ
- 1 Я МШ
- 1 Я ШМ
- 2 Б МШ
- 2 Б ШМ
- 2 Я МШ
- 2 Я ШМ
- 3 Б МШ
- 3 Б ШМ
- 3 Я МШ
- 3 Я ШМ

*Отдых – первая (внутренняя) окружность
 Двигательная активность – вторая окружность
 Прием корма – третья окружность
 Прием воды – четвертая окружность.*

Рис. 1 Функциональная активность молодняка овец.

Этологические наблюдения свидетельствуют, что как у баранчиков, так и ярочек, полученных от маток мясошерстного типа при чистопородном разведении и скрещивании больше времени затрачивается на отдых по сравнению с ягнятами от маток шерстномясного типа. При этом индекс двигательной активности был более высоким у молодняка полученного от маток шерстномясного типа

Баранчики и ярочки, полученные от маток мясошерстного типа как при чистопородном разведении, так и скрещивании больше времени затрачивали на прием корма, в то время как их сверстники от маток шерстномясного типа имели более высокий индекс функциональной активности по приему воды. Такая особенность в поведении молодняка, очевидно, и способствовала более интенсивному росту и развитию ягнят, полученных от маток мясошерстного типа с более высокой пищевой активностью.

Показатели распределения опытных баранчиков по типам поведения приведены в таблице 1.

Таблица 1 Распределение опытных баранчиков по типам поведения

Группы		Единица измерения	Тип поведения баранчиков		
Тип маток			1	2	3
1	МШ	голов	5	4	6
		%	33,3	26,7	40,0
	ШМ	голов	4	3	8
		%	26,7	20,0	53,3
2	МШ	голов	9	4	2
		%	60,0	26,7	13,3
	ШМ	голов	7	6	2
		%	46,7	40,0	13,3
3	МШ	голов	7	5	3
		%	46,7	33,3	20,0
	ШМ	голов	5	7	3
		%	33,3	46,7	20,0

Данные таблицы 1 свидетельствует, что более высокий процент животных отнесенных к 1 сильному поведенческому типу отмечается у помесного молодняка, полученного от скрещивания маток мясошерстного типа породы прекокс с баранами эдильбаевской породы – 60 % , а так же у

баранчиков от шерстномясного типа маток с баранами эдильбаевской породы и мясошерстного - с казахской курдючной – 46,7%. При чистопородном разведении у баранчиков, полученных, от маток обеих типов отмечается достаточно высокий процент животных третьего (слабого) типа, при этом более высокий уровень выявлен у ягнят от маток шерстномясного типа, разница составила 13,3 %. Наименьшее количество животных третьего типа получено при скрещивании маток обеих типов с эдильбаевскими баранами -13,3%

Результаты распределения ярочек по типам поведения приведены в таблице 2.

Таблица 2 Распределение опытных ярочек по типам поведения

Группы		Единица измерения	Тип поведения ярочек		
Тип маток			1	2	3
1	МШ	голов	5	6	4
		%	33,3	40,0	26,7
	ШМ	голов	3	7	5
		%	20,0	46,7	33,3
2	МШ	голов	8	5	2
		%	53,4	33,3	13,3
	ШМ	голов	6	7	2
		%	40,0	46,7	13,3
3	МШ	голов	6	6	3
		%	40,0	40,0	20,0
	ШМ	голов	5	6	4
		%	33,3	40,0	26,7

Приведенные данные по распределению опытных ярочек на поведенческие группы свидетельствуют о более высоком удельном весе первого сильного поведенческого типа, как при чистопородном разведении, так и скрещивании маток мясошерстного типа породы прекокс, хотя их превосходство по этому типу и менее значительное, чем у баранчиков.

Таким образом, проведенные исследования свидетельствуют о том, что особенность поведения как баранчиков, так и ярочек, во многом зависят от метода разведения, используемого для воспроизводства молодняка, а так же и от внутривидового типа тонкорунных маток, используемых в чистопородном разведении и скрещивании.

Список использованной литературы:

1. Беляев, Д.К., Мартынова В.Н. Поведение и воспроизводительная функция у домашних овец/ Д.К. Беляев//Проблемы теоретической и практической генетики,- Новосибирск: Наука, 1973, С.3 80-401.
2. Хачиров, С.Т. Влияние этологии на биологические и продуктивные качества животных. /С.Т.Хачиров//. Монография. Издат. ЗАО «Стилус».- Невинномысск, 2005.- 192с.

У статті представлені матеріали етологічних досліджень поведінки ягнят, отриманих від різних внутрішньопорідних типів вівцематок породи прекокс при чистопорідному розведенні і схрещуванні з плідниками едильбаєвської та казахської курдючної порід.

Ключові слова: внутрішньопорідний тип, поведінка, індекс функціональної активності, тип поведінки.

This article presents materials ethological studies of the behavior of lambs derived from different types of intra ewes breed prekos for purebred breeding and crossbreeding with manufacturersdilbaev and Kazakh fat-rumped breeds.

Key words: *interbreed type behavior, an index of functional activity, the type of behavior.*

Дата надходження в редакцію: 30.10.2012 р.

Рецензент: д.с.г.н., професор Л.М. Хмельничий

УДК 636.1.082.26

ОСОБЛИВОСТІ СЕЛЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ ІЗ ВЕРХОВИМИ КОНЯМИ

Т.І. Нежлукченко, д.с.-г.н., професор, Херсонський державний аграрний університет

Є.Г. Петров, Херсонський державний аграрний університет

Надана оцінка та перспектива селекційної роботи із кіньми української верхової породи. Визначені основні пріоритети та перспективи розвитку.

Ключові слова: *коні, українська верхова порода, селекція*

Вивчення проблеми. За даними ФАО, в 1999р. поголів'я коней в світі становило 61 095 тис. і порівняно з середніми показниками 1989 – 1991р. зросло на 114 тис. голів. За континентами в Африці знаходиться 8,0% світового поголів'я, Північній Америці — 25,1, Південній Америці — 25,6, Азії — 28,5, Європі — 12,2, Океанії — 0,6%. Найбільше коней розводять у Китаї — 8982 тис., далі в Бразилії — 6400, Мексиці — 6250, США — 6180, Аргентині — 3300, Монголії — 3059 тис. голів. Світове виробництво м'яса досягає 581 тис. т, що порівняно з середніми показниками 1989–1991 рр. більше на 65 тис.т. Найбільше конини одержують у Мексиці — 79 тис., Китаї — 71, Казахстані — 66, Італії — 50, Аргентині — 50 тис. т.

На 1 січня 2000р. поголів'я коней в Україні становило 698 тис. голів (1991 р. — 738, 4 тис.); виробництво конини в 1999 р. — 10 тис. т (1990 р. — 12 тис. т) [1].

Розвиток конярства здійснюється в племінному, робочо-користувальному, продуктивному та спортивному напрямках. Важливим заходом у поліпшенні коней є тренінг та іподромні випробування. Особливості вирощування молодняка та підготовки до випробування відносяться до фенотипових факторів, які визначають подальшу перспективу використання коней.

Матеріали і методика досліджень. Провідними країнами з розведення та тренінгу коней є Америка, країни Азії. Системи вирощування та тренінгу коней, їх оцінки та подальшої селекційної роботи, які використовують в господарствах України та провідних країнах світу ґрунтуються на загальних принципах, однак мають певні відмінності.

Результати досліджень. Українська верхова порода коней створена в кінних заводах і племінних репродукторах України під методичним керівництвом і безпосередньою участю Інституту тваринництва УААН. За кількістю племінного поголів'я вона найрозповсюдженіша серед 11 основних заводських порід, що розводять в

Україні. Українська верхова порода як самостійна затверджена в жовтні 1990 року [2].

Специфічний характер використання коней у спорті і постійна зміна вимог змагань зумовлюють необхідність модернізації підходів до методів розведення і самого спортивного коня в Україні. В останні роки більшість селекціонерів віддає перевагу перемінному міжпородному схрещуванню, адже його використання дає можливість отримувати окремих видатних коней, проте не може сприяти стабільному генетичному поліпшенню популяції у цілому.

Пріоритети розведення та удосконалення української верхової породи:

1. Українська верхова – це перш за все велике вітчизняне досягнення України.
2. Налічує більше 1000 голів конематок і 150 жеребців-плідників.
3. Несе в собі генетичний потенціал кращих спортивних порід Європи.
4. Наявність власного накопиченого спортивного потенціалу.
5. Присутність достатньої генетичної різноманітності - як чинника прискорення прогресу.
6. Пристосованість до місцевих умов довілля.

Для досягнення стабільного поліпшення популяції необхідно в кожному поколінні відбирати жеребців і кобил з найвищою генетичною цінністю.

Такий підхід не може поєднуватись зі схрещуванням, яке вимагає поліпшення кожної вихідної породи окремо. Для прискорення генетичного прогресу відбір необхідно проводити в єдиному масиві.

Існує два варіанти досягнення поставленої мети:

1. Імпорт західноєвропейських жеребців (спермопродукції). Таким чином імпортується генетичний прогрес інших країн. Проте, такий підхід є дорогим і не завжди обґрунтованим. Крім того, навряд чи можна сподіватися на отримання з-за кордону тварин найкращої генетики, оскільки ба-